

Programma 3 Water en bodem

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Wat willen we bereiken?

Voldoende Water

Indicatoren:

- De grondwatervoorraad is op orde en stabiel op termijn: Grondwaterstand en stijghoogte in de grondwaterlichamen voldoet aan de norm (uiterlijk 2027 moeten beide grondwaterlichamen voldoen, 1 voldoet momenteel niet).
- Voldoende grondwater voor de natuur: Areaal natte natuurparels dat niet langer verdroogd is (uiterlijk 2027 is 12.000 ha NNP niet langer verdroogd).

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Verdrogingsaanpak natte natuurparels

Indicator	2026	2027
Hectares binnen natte natuurparel waarin maatregelen voor het vasthouden van water zijn getroffen (cumulatief) (KRW doelstelling 12.000 ha in 2027) *	7.000	9.600
Hectares buiten natte natuurparel waar maatregelen voor het vasthouden van water zijn getroffen (cumulatief) (doelstelling 27.000 ha in 2027) *	18.000	21.700

* In het kader van de tussenevaluatie RWP in 2025 komen we met een voorstel voor een aangepaste indicator.

Kwaliteit (indicator)

Zuidwestelijke Delta en Geopark Peelhorst en Maasvallei

Indicator	2026	2027
Project Roode Vaart *	Verkenning fase 2	Realisatie fase 2
Voortgang Geopark Schelde Delta * / **	Financiële bijdrage	Financiële bijdrage

Voortgang Geopark Peelhorst en Maasvallei * / ** - -

* In het kader van het bestuursakkoord 2023-2027 zijn bij de PPN 2025 extra middelen ter beschikking gesteld voor het afronden van project Roode Vaart de gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta en Geopark Peelhorst en Maasvallei.

** In het kader van de tussenevaluatie RWP in 2025 komen we met een voorstel voor een aangepaste indicator.

Kwaliteit (indicator)

Grondwaterontrekkingen

Indicator	2026	2027
Omvang vergunde grondwaterontrekkingen in mln. kubieke meter	(*)	(*)

(*) Afhankelijk van de ontwikkelingen, de streefwaarde geeft nu de totale vergunde omvang aan van drinkwaterbedrijven en industrie weer, van de vergunningen waar de provincie bevoegd gezag voor is. In het kader van de tussenevaluatie RWP in 2025 komen we met een voorstel voor een aangepaste indicator.

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Schoon Water

Indicatoren:

Basis op orde: alle oppervlaktewateren en het grondwater voldoen aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water in 2027. (bevat verplichte indicator BBV: % van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit)

- Alle fysische, biologische en chemische parameters zijn op orde voor zowel de KRW-oppervlaktewateren als de overige oppervlaktewateren.
- Het grondwaterlichaam verkeert in een goede chemische (grondwater)toestand;
- Er vindt geen trendmatige achteruitgang van de (grond)- waterkwaliteit plaats

Verminderde inbreng stoffen:

- De inbreng van antropogene stoffen en stoffen die expliciet in de KRW genoemd zijn wordt voorkomen en beperkt. Dit geldt voor alle gevaarlijke stoffen, ook als er momenteel nog geen waternormen voor zijn, zoals voor PFAS, bestrijdingsmiddelen, medicijnresten en plastics.

Grondwater voor menselijke consumptie is blijvend beschermd:

- Bronnen openbare drinkwaterwinningen zijn op orde.

Deze indicatoren dragen bij aan de provinciale doelstelling om '3 gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander'.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Schoon grondwater

Indicator	2026	2027	2028
Percentage landbouwgrond dat deelneemt aan het project Bodem Up 1.0 in de 8 grondwaterbeschermingsgebieden die het meest kwetsbaar zijn voor nitraatuitspoeling			
Aantal van de 8 grondwaterbeschermingsgebieden, die het meest kwetsbaar zijn voor nitraatuitspoeling, dat voldoet aan de norm (van 50 milligram nitraat/liter) in 2025 *			
Percentage deelnemers aan Schoon Water voor Brabant 2024-2026 in de 11 meest kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden (blijvende inspanning nodig) **	80%		

* De indicatoren t.a.v. nitraatuitspoeling in grondwaterbeschermingsgebieden geven invulling aan het 7^e Nitraatactieprogramma welke in 2025 afloopt. Er wordt (landelijk) gekeken naar een opvolging omdat het inbedden in het NPLG niet doorgaat. Daarnaast komen we in het kader van de tussenevaluatie RWP in 2025 met een voorstel voor een aangepaste indicator.

** In afwachting van het vervolg Schoon water voor Brabant 2024-2026 is geen streefwaarde opgenomen in 2027 e.v.

Kwaliteit (indicator)

Schoon oppervlaktewater

Indicator	2026	2027	2028
Aantal kilometers (cumulatief) herstelde beken en krekens en Natuurvriendelijke oevers (Kaderrichtlijn Water doelstelling 610 km in 2027)	350	450	
Aantal (cumulatief) opgeloste vismigratieknelpunten (KRW-doelstelling 232 stuks in 2027)	125	160	

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Veilig Water

Indicatoren:

Brabant is beschermd tegen overstromingen en biedt Ruimte voor de rivier:

- Het percentage rivierenlandschap waar sprake is van sterke dijken in combinatie met een uitbreiding van de afvoercapaciteit.
- De regionale keringen zijn veilig. (100% voldoet aan de norm).

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren Deltaprogramma Maas

Indicator	2026	2027	2028
<i>Voortgang rivierverruimingsprojecten (MIRT fase)</i>			
• Meanderende Maas	Realisatie	Realisatie	Realisatie
• Oeffelt	Realisatie	Realisatie	Realisatie
• Verlengde brug veerweg Alphen			

Kwaliteit (indicator)

Toezicht op uitvoering verbeterplannen waterschappen

Indicator	2026	2027	2028
<i>Km te herstellen regionale keringen door het waterschap: i.h.k.v. provinciale toezicht op uitvoering verbeterplannen waterschappen:</i>			
• Brabantse Delta	34 (*)		
• Aa en Maas		(**)	
• De Dommel			
• Rivierenland			

* aanvullende opgave bij Waterschap Brabantse Delta bovenop de bestaande dijken ten aanzien van nieuwe dijk voor waterbergingsgebied met natuurontwikkeling langs de Mark.

** aan de hand van laatste toetsing spelen er bij de waterschappen Aa en Maas en De Dommel geen verbeteropgaven (alleen beheer en onderhoud). De volgende toetsingscyclus is niet voor eind 2026 gepland.

Kwaliteit (indicator)

Ruimtelijke inbedding en goedkeuringsbevoegdheid GS bij versterking van primaire dijken

Indicator	2026	2027	2028
Ravenstein-Lith (onderdeel Meanderende Maas)	Realisatie	Realisatie	Realisatie t/m 2028
Cuijk-Ravenstein	Realisatie	Realisatie	Realisatie t/m 2028
Lith-Bokhoven	Planuitwerking		

Doeveren	Realisatie		
Moerdijk-Drimmelen	Planuitwerking	Planuitwerking	
Willemstad-Noordschans	Verkenning	Planuitwerking	Planuitwerking t/m 2029

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Vitale Bodem

Indicatoren:

In de agrarische beïnvloedingsgebieden rondom de prioritaire N2000 gebieden en natte natuurparels, in de voedingsgebieden voor strategische grondwatervoorraden, grondwaterbeschermingsgebieden en gebieden met verhoogd risico op uitspoeling van nitraat en afspoeling van fosfaat is de bodem vitaal en worden de normen voor de Kaderrichtlijn Water en Nitraatrichtlijn gehaald:

- de sponswerking voor water en voedingsstoffen is op orde: verliezen van voedingsstoffen naar het grond- en oppervlakte- water zijn minimaal en er is geen sprake meer van verdichting, zodat regenwater kan infiltreren;
 - het gehalte aan organische stof is op zodanig niveau dat een gevarieerd bodemleven mogelijk is en meststoffen en water worden gebonden;
- Streven: 100% van de landbouwbodems in 2050 vitaal, gekoppeld aan klimaat adaptieve inrichting en gebruik.

Ecologische principes nemen een centrale plaats in de agrarische bedrijfsvoering in:

- het aantal praktiserende boeren neemt toe.

Deze indicatoren dragen via een verbeterde (grond)waterkwaliteit bij aan de provinciale doelstelling van ‘3 gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander’.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Met agrarische ondernemers bodemverbeteringsmaatregelen doorvoeren in landbouwgebieden

Indicator	2026	2027
Aantal hectaren (cumulatief) landbouwareaal binnen BodemUp	20.000	27.000

Kwaliteit (indicator)

Organiseren kennisuitwisseling voor agrariërs

Indicator	2026	2027
Aantal deelnemers aan kennisuitwisseling op praktijklocaties	500	500

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

Klimaatadaptatie

Indicator:

- Brabant heeft in 2050 een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting: Brabant wordt klimaatbestendig en waterrobuust ingericht op basis van de leidende principes uit dit RWP. (100% in 2050)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Op de korte termijn liggen we op koers met de uitvoering van voorgenomen projecten. Op de lange termijn is het bereiken van het 2050 doel onzekerder. De klimaatverandering gaat sneller dan we verwachtten, zie de klimaatscenario's KNMI 2023.

Wat gaan we daarvoor doen?

Concrete aanpak in projecten en gebieden

Indicator	2026	2027
Aantal medegefinancierde (uitvoerings)projecten gericht op klimaatadaptatie (cumulatief)	25	30

** Eind 2027 wordt het geactualiseerde Beleidskader Regionaal Water en Bodemprogramma 2028-2033 vastgesteld, waarin ook de indicatoren en streefwaarden worden bepaald die vervolgens worden verwerkt in de Begroting 2028.*

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De verzameling van (Europese) onderzoeks- en pilotprojecten met onderzoekinstellingen en waterschappen en projecten van gemeenten op basis van provinciale bijdragen- en subsidieregelingen, voldoen aan het aantal van 25 in 2026. Ook voor het aantal van 30 in 2027 liggen we op koers.

Bewustwording, samenwerking en verankering 'klimaatbestendig handelen'

Indicator	2026	2027	2028
Een actueel uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie Zuid-Nederland	1	1	(*)
Percentage provinciale programma's waarin klimaatadaptatie wordt verankerd	90%	100%	(*)

**) Eind 2027 wordt het geactualiseerde Beleidskader Regionaal Water en Bodemprogramma 2028-2033 vastgesteld, waarin ook de indicatoren en streefwaarden worden bepaald die vervolgens worden verwerkt in de Begroting 2028.*

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie Zuid-Nederland loopt tot en met 2027 en is in 2025 geactualiseerd voor activiteiten van de werkregio's en die van en met de provincie, inclusief de eigen kennisomgeving. Onder meer uit het partner-evenement Expeditie 2100 in september 2026 volgen voornemens tot actualisatie voor de resterende looptijd van het programma.

De verankering van klimaatadaptatie in het provinciale beleid vergt een continue inspanning in de komende decennia. We verwachten dat er eind 2027 in elk (relevant) programma een vorm van borging van klimaatadaptatie-activiteiten heeft plaatsgevonden en dat er inzicht is wat in de periode daarna kan of moet gebeuren. De mate van volwassenheid in adaptatiebeleid en -uitvoering zal eind 2027 per programma (sterk) verschillen, vandaar de oranje indicator.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000			
3. Water en Bodem	Begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	Begroting t/m wijz. 3
Lasten	62.607	18.749	81.356
Baten	21.528	15.070	36.597
Saldo baten en lasten	41.079 N	3.680 N	44.759 N